

# Perspectiefnota 2024

Samen uniek,  
met oog voor iedereen



GEMEENTE **Gi(ze en Rijen**

Datum: 20 juni 2023

Onegov zaaknummer: 1034186

Gemeente Gilze en Rijen  
Postbus 73  
5120 AB Rijen

Bezoekadres:  
Raadhuisplein 1  
5121 JX Rijen

Telefoonnummer 14 0161  
Email: [info@gilzerijen.nl](mailto:info@gilzerijen.nl)  
website: [www.gilzerijen.nl](http://www.gilzerijen.nl)

## Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Leeswijzer .....	7
Financieel Perspectief.....	8
Financieel Perspectief toelichting.....	11
Investeringsplan/weerstandsvermogen .....	19



## **Inleiding**

Wij zijn een groen en uniek gelegen gemeente met een hoog voorzieningenniveau. Daar zijn we trots op. En dat willen we samen met onze inwoners behouden en versterken, voor deze en toekomstige generaties. De perspectiefnota 2024 is de eerste stap die we zetten in de voorbereiding op de meerjarenbegroting 2024-2027. Deze meerjarenbegroting bespreekt uw gemeenteraad in het najaar van 2023. In de perspectiefnota staat vooral onze financiële positie centraal. We hebben nieuwe opgaven verwerkt en geven aan voor welke ontwikkelingen we aandacht moeten hebben in de komende periode.

### **Werk in uitvoering**

We zien dat veel plannen in voorbereiding of in uitvoering zijn. We blijven investeren om de basis op orde te houden of weer op orde te brengen. Zo investeren we in het groen in onze gemeente en willen we een integraal plan maken om onze wegen en straten aan te pakken. We vervangen versneld de straatverlichting voor duurzame ledverlichting. Sporten en bewegen dragen bij aan een gezond leven. Daarom willen we investeren in skatevoorzieningen in Rijen en in Gilze. Helaas zien we ook dat een groeiende groep inwoners moeilijk kan rondkomen. We willen deze mensen ondersteunen en meer zelfredzaam maken. Ook willen we inwoners nog meer uitnodigen om samen met ons te werken aan de ontwikkeling van onze gemeente, bijvoorbeeld bij het opstellen van de gemeentelijke toekomstvisie, de toekomstige invulling van het schoolgebouw in Hulten en faciliteren van bewonersinitiatieven in de openbare ruimte.

### **Grote maatschappelijke opgaven**

Vraagstukken als de stikstofproblematiek, de klimaatverandering, verduurzaming, de opvang van vluchtelingen en de ontwikkeling van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg vragen om een opgave-gerichte programmatische aanpak en strategische capaciteit. In deze perspectiefnota hebben we hiervoor geld opgenomen.

### **Uitdagende arbeidsmarkt**

We zijn trots op onze medewerkers in de ABG-organisatie. Zij zorgen met ons en voor ons voor een veilige, mooie en leefbare gemeente met vier unieke dorpen. En werken aan de grote maatschappelijke opgaven. Door de landelijke krapte op de arbeidsmarkt is ook de ABG-organisatie volop in beweging. Er stonden en staan voortdurend meerdere vacatures open. Daarbij merken we dat mensen niet altijd beschikbaar zijn of in te huren zijn. Waar dat van invloed is op lopende activiteiten, zullen we noodgedwongen moeten bijsturen.

### **Financieel perspectief**

We hebben een gezonde financiële basis. Er is weinig ruimte voor extra investeringen. Het toekomstperspectief kent een aantal onzekerheden. Ook als gemeente zien we het effect van loon- en prijs- en rentestijgingen terug in ons financieel perspectief. We zijn op meerdere fronten duurder uit dan eerder voorzien. Daarbij komt dat we in onzekerheid blijven over de hoogte van de uitkering van het Rijk. Verandert er niets, dan leveren we hierop ongeveer 3 miljoen euro in vanaf 2026. Samen met VNG en andere gemeenten in Nederland blijven we de Rijksoverheid met klem oproepen hierop terug te komen.

### **Aandacht voor onze afvalinzameling en riolering**

We zijn een onderzoek gestart naar de continuïteit van onze afvalinzameling. Houden we dat in eigen huis of gaan we dat anders organiseren? En wat betekent dit voor de betaalbaarheid van de afvalinzameling? Als alle onderzoeken zijn afgerond, komen we met een voorstel. Daarnaast merken we dat het weer verandert. We hebben vaker te maken met hittestress en hevige regenbouwen. Dat

stelt andere eisen aan ons rioolstelsel. Daarom bereiden we een masterplan afkoppelen voor, dat we voorafgaand aan de begroting aan de gemeenteraad voorleggen.

**Hoog voorzieningenniveau**

We blijven investeren in onze vier dorpen. Zo investeren we bijvoorbeeld in de stationsomgeving in Rijen, nieuwe sporthallen in Rijen en in Gilze en een campagne om inwoners uit te dagen om gezonder te leven en te bewegen. We zijn een gemeente met een hoog voorzieningenniveau. Dankzij de bestaande investeringen en de nieuwe investeringen, zoals benoemd in deze perspectiefnota behouden en versterken we dat.

Het College van Burgemeester en Wethouders

Gilze en Rijen, 20 juni 2023

## Leeswijzer

Voor u ligt de perspectiefnota 2024. Evenals vorig jaar hebben wij 1<sup>ste</sup> tussentijdse rapportage en de perspectiefnota gescheiden tot twee afzonderlijke documenten. Dit om de leesbaarheid te vergroten. De opzet van deze rapportage is in lijn met de perspectiefnota 2023 die vorig jaar is opgesteld.

Het startpunt voor het financieel perspectief van deze nota is het eindpunt van de 1<sup>ste</sup> tussentijdse rapportage 2023 en de saldi van de meerjarenraming 2023-2027 zoals deze hier genoemd staan (onderdeel A).

Vervolgens gaan we in op de wensen en oplossingsrichtingen (onderdeel B) om te komen tot een bijgesteld financieel meerjarenperspectief.

Verderop in deze nota, bij het onderdeel financieel perspectief toelichting, lichten wij de wensen en oplossingsrichtingen kort toe per item.

Ten slotte gaan we in op het meerjareninvesteringsplan (MIP) en de geactualiseerde doorkijk van het weerstandsvermogen.

## Financieel Perspectief

Het startpunt voor het financieel perspectief van deze nota is het eindpunt van de 1<sup>ste</sup> tussentijdse rapportage 2023 en de saldi van de meerjarenraming 2023-2027 zoals deze hier genoemd staan. Vervolgens gaan we in op de wensen en oplossingsrichtingen om te komen tot een geactualiseerd financieel meerjarenperspectief. Verderop in deze nota lichten wij deze wensen en oplossingsrichtingen kort toe per item.

De onderdelen technische begrotingswijzigingen, weerstandsvermogen en stelpost indexeringen noemen we niet in deze nota. Deze onderdelen staan benoemd in de 1<sup>ste</sup> tussentijdse rapportage 2023.

Onderdeel	Bedragen x € 1.000/- = nadelig				
	2023	2024	2025	2026	2027
A. Saldo 1ste tussentijdse rapportage 2023	-397	-351	-577	-2.507	-1.504
B. Effecten wensen en oplossingsrichtingen PPN 2024	274	468	862	59	-2.861
<b>NIEUWE MEERJARENRAMING 2023-2027</b>	<b>-123</b>	<b>117</b>	<b>285</b>	<b>-2.448</b>	<b>-4.365</b>

### A. Saldo 1ste tussentijdse rapportage 2023

Dit betreft het saldo van de meerjarenbegroting 2023-2027, zoals is vastgesteld in de 1<sup>ste</sup> tussentijdse rapportage 2023. Voor meer details verwijzen we u graag naar deze nota.

### B. Effecten wensen en oplossingsrichtingen PPN 2024

In onderstaande tabel zijn wensen en oplossingsrichtingen opgenomen die nog niet voorzien waren in de begroting 2023. In het vervolg van deze nota worden de posten uitgebreid toegelicht.

Nr. Prog. Omschrijving	Bedragen x € 1.000/- = nadelig				
	2023	2024	2025	2026	2027
1. 0 Gilze en Rijen 2040	0	-50	0	0	0
2. 0 80-jarige bevrijding	0	-27	-26	0	0
3. 1 Veiligheidsvraagstukken	0	-50	-50	-50	-50
4. 2 Openbare verlichting (investering € 631.000)	0	0	-23	-23	-23
Dekking bestemmingsreserve openbare verlichting	0	0	23	23	23
5. 2 Vrijval restant best.reserve openbare verlichting	237	0	0	0	0
Storting in algemene reserve / versterken WSV	-237	0	0	0	0
Storting best.reserve openbare verlichting vervallen	99	102	105	108	111
Toekomstige vervanging openbare verlichting	-25	-25	-25	-25	-25
6. 2 Onderzoek wegontwerp Mary Zeldenrustlaan	0	-40	0	0	0
7. 2 Reconstr. Wildschut/Heuvel/Alph.weg tot Lochtstr. (investering € 880.000)	0	21	-18	-18	-18
Dekking gesloten circuit riolering	0	-8	7	7	7
8. 4 Permanente uitbreiding Prinsenboschool (investering € 820.000)	0	-27	-27	-27	-27
Dekking vanuit OHBA middelen	0	27	27	27	27



Bedragen x € 1.000/- = nadelig

Nr.	Prog.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
9.	4	Schoolgebouw Hulten	0	-25	0	0	0
10.	5	Vervanging voorzieningen Skatepark Gilze	-75	0	0	0	0
		Dekking middelen coronaherstart plan	50	0	0	0	0
11.	5	Bewonersparticipatie openbare ruimte	-31	-62	-62	-62	-62
12.	5	Opstellen masterplan openbare ruimte	-50	0	0	0	0
13.	5	QuickScan accommodatie VV Rijen	-20	0	0	0	0
14.	5	Bijdrage Stimuleringsregeling Landschap	-12	-25	-25	-25	-25
15.	6	Tijdelijke invulling jongerenwerk Gilze	-25	0	0	0	0
		Dekking incidentele middelen sociaal domein	25	0	0	0	0
16.	6	Extra Rijksmiddelen jeugd 100% i.p.v. 75%	0	0	0	111	68
17.	6	Effect hervormingsagenda en nieuwe inkoop jeugd	0	375	450	525	750
18.	6	Effect nieuwe inkoop WMO	0	PM	PM	PM	PM
19.	6	Huisvesting scouting Rijen (investering € 730.000)	0	-465	-11	-11	-11
		Dekking algemene reserve	0	465	0	0	0
20.	6	Verruiming meedoenregelingen	0	-65	-65	-65	-65
		Dekking minder kosten re-integratie	0	10	20	20	20
21.	6	Uitkomsten data-analyse armoede kinderen	-15	0	0	0	0
		Dekking incidentele middelen sociaal domein	15	0	0	0	0
22.	6	Voorzetten project Taalhuis	0	-37	0	0	0
		Dekking incidentele middelen sociaal domein	0	37	0	0	0
23.	6	Programmamanager vluchtelingen	-35	0	0	0	0
		Dekking extra rijksmiddelen	35	0	0	0	0
24.	6	Sociale innovatie Rijen Zuid	-25	-25	-15	-15	-15
		Dekking Rijksmiddelen sociale structuur	25	25	15	15	15
25.	7	Ombouw comm.systeem ondergr. contain. (investering € 125.000)	0	0	-25	-25	-25
		Dekking t.l.v. gesloten circuit afval	0	0	25	25	25
26.	7	Toekomstbestendige manier afvalinzameling	0	PM	PM	PM	PM
		Dekking door verhogen afvalstoffenheffing 2024	0	PM	PM	PM	PM
27.	7	Masterplan afkoppelen kern Rijen	0	PM	PM	PM	PM
		Dekking door verhogen rioolheffing ("natte" comp.)	0	PM	PM	PM	PM
		Dekking vanuit reguliere begroting ("droge" comp.)	0	PM	PM	PM	PM
28.	8	Visie toerisme en recreatie	-30	0	0	0	0
29.	8	Landstad de Baronie	0	-14	-14	-14	-14
30.	9A	Vrijval stelpost indexeringen	368	368	368	368	368
31.	9A	Aanvullen stelpost indexeringen	0	0	0	-1.158	-3.523
32.	9A	Trendmatige verhoging OZB	0	113	113	113	113
33.	9B	Strategische capaciteit	0	-130	-130	-130	-130

Nr. Prog. Omschrijving	Bedragen x € 1.000/- = nadelig				
	2023	2024	2025	2026	2027
34. 9B Centrale huisv. ABG (incl. voorb.krediet € 1.000.000)	0	0	0	0	-676
Bestuurszetel GLR (incl. voorb.krediet € 440.000)	-100	-200	-140	0	-518
Waarvan dekking door huidige huisvestinglasten	0	0	0	0	454
Waarvan dekking door stelpost huisvesting	100	200	365	365	365
<b>TOTAAL</b>	<b>274</b>	<b>468</b>	<b>862</b>	<b>59</b>	<b>-2.861</b>

Bovenstaande voorstellen leiden tot het volgende nieuwe saldo van de meerjarenbegroting:

Onderdeel	Bedragen x € 1.000/- = nadelig				
	2023	2024	2025	2026	2027
<i>NIEUWE MEERJARENRAMING 2023-2027</i>	<i>-123</i>	<i>117</i>	<i>285</i>	<i>-2.448</i>	<i>-4.365</i>

## Financieel Perspectief toelichting

Op de hierna volgende pagina's lichten wij de punten toe genoemd bij onderdeel B van deze nota "Effecten wensen en oplossingsrichtingen".

### 1. Gilze en Rijen 2040

Bij motie heeft de gemeenteraad een budget van € 50.000 beschikbaar gesteld om een toekomstvisie 2040 op te stellen. Op dit moment zijn er verschillende visie trajecten gestart (omgevingsvisie, groenvisie en duurzaamheidsvisie). Deze visies dienen als input voor de toekomstvisie 2040, die daaropvolgend kan worden vorm gegeven. Na uitvraag bij enkele externe partijen blijkt het huidige budget is niet toereikend om samen met bewoners en belanghebbenden de visie op te stellen. Dat vinden we wel een essentiële voorwaarde. Daarom vragen we de gemeenteraad om via deze perspectiefnota aanvullend budget beschikbaar te stellen.

### 2. 80-jarige bevrijding

In 2024 is het 80 jaar geleden dat de kernen van de gemeente Gilze en Rijen zijn bevrijd van de Duitse bezetting. Net als in 2019, toen we de 75-jarige bevrijding hebben gevierd, wil dezelfde organisatie een groot aantal activiteiten en evenementen organiseren om bij de 80-jarige bevrijding stil te staan. Deze vinden plaats in de jaren 2024 en 2025. In het programma moet alle leeftijden aanspreken en ook de luchtmachtbasis en de scholen worden betrokken. De organisatie vraagt aan de gemeente om een financiële bijdrage van maximaal € 53.000 (€ 27.000 in 2024 en € 26.000 in 2025). Daarnaast draagt de luchtmachtbasis ook € 7.000 bij, waardoor het totale projectbudget voor de organisatie uitkomt op de gevraagde € 60.000. Wanneer de raad instemt met de gemeentelijke bijdrage, bespreken we met de initiatiefnemers de verdere invulling.

### 3. Veiligheidsvraagstukken

Wij vragen voor de aanpak van diverse veiligheidsvraagstukken (ondermijning, opvang, arbeidsmigranten, mensenhandel, sociale crises en verward gedrag) een structureel bedrag van in totaal € 50.000 met ingang van 2024. Dit bedrag staat gelijk aan het aandeel van Gilze en Rijen in formatie-uitbreiding bij de ABG-organisatie met 1 fte. We zetten deze middelen langs twee lijnen in:

- De ervaring leert dat bovengenoemde problematiek de afgelopen jaren steeds vaker voorkomt en de impact toeneemt. Dit legt een groot beslag op het cluster veiligheid. Het zijn onderwerpen die zeker aandacht nodig hebben en er tegelijkertijd voor zorgen dat de vastgestelde thema's, zoals afgesproken in het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB), steeds meer onder druk komen te staan;
- Daarnaast ervaren we dat de beschikbare formatie van 0,5 fte voor informatie-gestuurd-werken (raadsvoorstel begroting 2023) onvoldoende is om de kwaliteit te waarborgen van het verplichte VTH-beleid en de daarbij behorende producten (VTH-uitvoeringsprogramma's en VTH-evaluatie jaarverslagen).

Met de voorgestelde formatie-uitbreiding kunnen beide knelpunten worden opgelost.

### 4. Openbare verlichting (investering € 631.000)

#### *Vervangen armaturen*

Van alle armaturen (4.906 stuks) in de gemeente Gilze en Rijen is al 80% uitgevoerd in een energiezuinige LED variant. 823 armaturen moeten nog vervangen worden door LED. Het merendeel van deze 823 armaturen heeft PL en TL lampen (778 stuks). De Europese commissie heeft Richtlijn

2011/65/EU aangepast. Concreet betekent dit dat er vanaf 24 februari 2023 geen PL en TL lampen meer geproduceerd mogen worden in Europa en/of geïmporteerd mogen worden vanuit het buitenland. We willen deze armaturen daarom zo snel mogelijk vervangen. Natuurlijk biedt de vervanging ook in het kader van duurzaamheid een flinke impuls. De benodigde investering om alle 823 conventionele armaturen te vervangen door een LED variant is ca. € 534.000.

#### *Vervangen lichtmasten*

In onze gemeente staan 115 lichtmasten die ouder zijn dan de technische levensduur van 40 jaar. De vervangingswaarde hiervan is ca. € 97.000.

De armaturen en lichtmasten kost ca. € 631.000. De kapitaallasten zijn vanaf 2024 verwerkt in deze nota met ingang van 2024 (dus gereed komen investering in 2023) en worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve openbare verlichting. Via deze bestemmingsreserve hebben we gespaard voor deze investering. Het effect voor de begroting is dus budgettair neutraal. Omdat het een nieuwe investering is, nemen we deze op in de perspectiefnota. We hebben deze nieuwe investering ook verwerkt in het meerjareninvesteringsplan 2023-2027.

#### **5. Bestemmingsreserve openbare verlichting en jaarlijks budget**

Dankzij bovengenoemde investering, kunnen we alle armaturen en lichtmasten vervangen. Dit betekent dat:

- Het restant van de bestemmingsreserve openbare verlichting kan vrijvallen. In de bestemmingsreserve zit per 01-01-2023 een bedrag van € 868.000. Wanneer we hier de investering genoemd onder punt 4 van € 631.000 vanaf halen, resteert een bedrag van € 237.000;
- Dit bedrag storten we in de algemene reserve ter versterking van ons weerstandsvermogen (WSV). Een totale doorkijk in ons weerstandsvermogen, waarin dit effect is verwerkt, treft u aan in de bijlage van deze nota;
- Ook de jaarlijkse storting die we in de bestemmingsreserve openbare verlichting deden, kan vervallen. Dit levert een structureel voordeel op van € 99.000 oplopend naar € 111.000;
- Hiervoor in de plaats komt een jaarlijks budget voor incidentele vervangingen van armaturen en lichtmasten van € 25.000, zodat er in de toekomst geld beschikbaar blijft voor investeringen.

#### **6. Onderzoek wegontwerp Mary Zeldenrustlaan**

Uit een wegininspectie blijkt dat de Mary Zeldenrustlaan (inclusief rotonde) aan onderhoud toe is. Ook heeft een extern bureau onderzoek gedaan naar de wegverharding. Hieruit komt naar voren dat de asfaltverharding en fundering in de Mary Zeldenrustlaan aan vervanging toe is. Herstel van dit wegvak is onvermijdelijk. Daarnaast moeten we de tussenlaag en deklaag van de rotonde vervangen. Met de recente wijziging in het ontwerp voor de stationsomgeving naar een langzaam verkeer onderdoorgang, zullen de verkeersstromen en dus ook de verkeersintensiteit op de Mary Zeldenrustlaan veranderen. Daarom is het wenselijk om te onderzoeken of het huidige weg-ontwerp van de Mary Zeldenrustlaan in de toekomst nog voldoet. Om dit te onderzoeken en een nieuw ontwerp te maken, is bedrag nodig van € 40.000.

#### **7. Reconstructie Wildschut/Heuvel/Alphenseweg tot Lochtstraat (investering € 880.000)**

In het investeringsplan is voor de uitvoering van de reconstructie Wildschut/Heuvel/Alphenseweg tot Lochtstraat een bedrag opgenomen van € 1.000.000. Het blijkt nu dat de ontwerper in zijn berekening de derde fase van de Alphenseweg (Molenstraat-Lochtstraat) nooit heeft meegenomen. Daarnaast gaat het om een berekening uit 2019 die nog geïndexeerd moet worden naar prijspeil 2023. Hierdoor dient de raming verhoogd te worden met € 880.000. Omdat de investering met één

jaar wordt doorgeschoven (was 2023 wordt 2024) komen de kapitaallasten in 2025 i.p.v. 2024. Omdat het een nieuwe investering is, hebben we deze opgenomen. We hebben deze nieuwe investering ook verwerkt in het meerjareninvesteringsplan 2023-2027.

Om dit soort situaties in de toekomst te voorkomen, willen we een Masterplan openbare ruimte opstellen. Dit staat verder toegelicht bij punt 12 van deze nota.

#### **8. Permanente uitbreiding Prinsenboschool (investering € 820.000)**

Met de permanente uitbreiding van de Prinsenboschool voldoen we aan onze wettelijke verplichting om voldoende onderwijsplekken beschikbaar te hebben voor de kinderen in het AZC en het aanbieden van kinderopvang voor kinderen met een taalachterstand. Deze investering ad. € 820.000 kunnen financieren vanuit de specifieke Rijksuitkering OnderwijsHuisvestingsBudgetten Asielzoekers (OHBA). De kapitaallasten zijn verwerkt in deze nota met ingang van 2024, uitgaande van afronding van werkzaamheden in (de zomer van) 2023. Omdat het een nieuwe investering is, hebben we deze opgenomen. We hebben deze nieuwe investering ook verwerkt in het meerjareninvesteringsplan 2023-2027.

#### **9. Schoolgebouw Hulten**

Voor de verkenning van hergebruik dan wel herontwikkelen van het vrijkomende schoolgebouw in Hulten, nemen we een budget op van € 25.000. Hierover gaan we ook in gesprek met de inwoners van Hulten.

#### **10. Vervanging voorzieningen Skatepark Gilze**

Bij de behandeling van de begroting 2022 is er een motie ingediend over het skatepark in Gilze. Naar aanleiding van deze motie hebben we de behoefte en wensen in beeld gebracht, inclusief de kosten. In het skatepark in Gilze moeten alle 5 de skate-elementen vervangen worden. Op basis van de opgehaalde wensen maken we het skatepark ook geschikt voor step en BMX, hiermee stimuleren we bewegen in de openbare ruimte.

#### **11. Bewonersparticipatie openbare ruimte**

Bewoners hebben veel mooie ideeën en zijn steeds meer betrokken bij de openbare ruimte. Steeds vaker zijn het bewonersinitiatieven die meerdere beleidsvelden overstijgen en waar goede afstemming tussen de initiatiefnemers, omwonenden en de gemeente nodig is. Op dit moment is geen formatie beschikbaar om bewonersinitiatieven goed te begeleiden. De komende jaren verwachten we nog meer bewonersinitiatieven en daarvoor is meer ambtelijke inzet noodzakelijk. We nemen daarom geld op in deze nota voor 1 FTE om invulling te geven aan bewonersinitiatieven. Voor 2023 gaat het om de invulling voor een half jaar en met ingang van 2024 voor een volledig jaar.

#### **12. Opstellen masterplan openbare ruimte**

We willen een integraal masterplan openbare ruimte opstellen. Op dit moment hebben we hiervoor geen capaciteit dus is het nodig om hiervoor een extern bureau in te schakelen. Dit masterplan moet het strategische inzicht op het gebied van openbare ruimte vergroten en de opgave in beeld brengen waar we voor staan. Hierbij worden alle onderdelen van de openbare ruimte betrokken en integraal bekeken, zoals groen, grijs, riolering, verlichting, etc. Ook moet het masterplan de relatie leggen met de beheersaspecten planning, capaciteit en geld. Wanneer we dit alles in één beeld samengevat hebben, zijn we beter in staat om te strategisch te sturen in plaats van ad hoc te werken. Kritisch kijken naar de beheersaspecten leidt daarnaast tot een realistisch plan dat ook praktisch uitvoerbaar is. We willen dit jaar starten met het opstellen van het masterplan openbare ruimte. We vragen hiervoor een bedrag van € 50.000.

### 13. QuickScan accommodatie VV Rijen

Het aantal leden van VV Rijen is sterk toegenomen. De vereniging heeft gevraagd de huisvesting hierop aan te passen. Het gaat onder andere om de aanleg van een kunstgrasveld, het uitbreiden van de kleedaccommodaties en het uitbreiden van de berging. We stellen voor om een QuickScan uit te voeren om te weten te komen of de huidige accommodatie nog voldoet in de huidige situatie. We toetsen hierbij aan de gemeentelijke normen/beleidsregels en niet aan wensen.

### 14. Bijdrage Stimuleringsregeling Landschap (Stila)

De Stimuleringsregeling Landschap (nu Stila, voorheen Stika) stimuleert particulieren om landschapselementen aan te leggen die de biodiversiteit vergroten en het effect van klimaatverandering (zoals verdroging) verminderen. De provincie verdubbelt het bedrag dat de gemeente hiervoor inzet. Hiervoor reserveren we structureel € 25.000 in deze nota.

### 15. Tijdelijke invulling jongerenwerk Gilze

De gemeente wil met een tijdelijke voorziening bij het sportpark tegemoet komen aan de wens voor een plek voor het Jongerenwerk in Gilze en meer ruimte creëren voor maatschappelijk-culturele activiteiten vanuit bijvoorbeeld de cultuurcoach. De kosten hiervan bedragen € 25.000.

### 16. Extra Rijksmiddelen jeugd 100% i.p.v. 75%

Een arbitragecommissie heeft in het verleden een uitspraak gedaan, dat gemeente meer Rijksmiddelen moeten krijgen voor de jeugdzorg. Vanuit behoedzaamheid en in het licht van de afspraken rond de Hervormingsagenda (gemeenten moeten zelf ook kostenbesparende maatregelen nemen), hadden we 75% van de extra Rijksmiddelen die in de arbitragezaak genoemd worden opgenomen in de meerjarenbegroting. In de meicirculaire 2023 zijn de extra rijksmiddelen tot en met 2025 toegekend. Voor 2026 en 2027 stellen we de bedragen nu bij naar 100%.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027
Jeugdzorg verwachte extra Rijksmiddelen (100%)	445	273
Jeugdzorg verwachte extra Rijksmiddelen (75%)	334	205
Effect op meerjarenbegroting	111	68

### 17. Effect hervormingsagenda en nieuwe inkoop jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Door middel van de nieuwe regionale inkoop met ingang van 2013 geven we als regio invulling aan een deel van de maatregelen. De budget- en tariefbesprekingen in de dialogen hebben geleid tot een overeengekomen financieel kader op regionaal niveau. Hieruit komt per gemeente een besparingspotentieel naar voren. Vanwege diverse aannames en risico's, zoals zorgcontinuïteit, invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel zijn we terughoudend in het inboeken van dit besparingspotentieel en nemen we dit met een jaar vertraging op voor 75%. De hervormingsagenda en de nieuwe inkoop kunnen leiden tot verschuiving van de zorgvraag naar het voorliggend veld. We zetten daarom in op doorontwikkeling van de basisondersteuning en goede preventief beleid.

Financieel ziet er dit als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	2027
Besparingspotentieel volgens regio	500	600	700	1.000	1.000
Besparing verwerkt in PPN 2024 (75% van t-1)	-	375	450	525	750

### **18. Effect nieuwe inkoop WMO**

De budget- en tariefbesprekingen in de dialogen hebben geleid tot een overeengekomen financieel kader op regionaal niveau. Hieruit komt per gemeente een besparingspotentieel naar voren. Dit is echter pas een eerste beeld, omdat er nog een actualisatie van het cliëntaantallen plaats moet vinden. Ook zaken als de verdeling van het aandeel in het transitiebudget WMO en de wijze van afrekening binnen de gebieden bij WMO begeleiding dienen nog uitgewerkt te worden. Gezien deze onzekerheden vinden we het op dit moment te vroeg om al een besparing op WMO begeleiding in te boeken.

### **19. Huisvesting scouting Rijen (investering € 730.000)**

Vanwege de maatschappelijke meerwaarde zijn de scoutingverenigingen door de gemeente ook aangemerkt als een basisvoorziening. Scoutinggebouw De Zwerfkei in Rijen is in 1986 gebouwd en dringend aan vernieuwing toe. Het gebouw voldoet niet meer aan de huidige duurzaamheids- en toegankelijkheidseisen. Ook is het te klein geworden voor de scouting, het ledental is in de loop der jaren verdubbeld. De begroting van de scouting voor noodzakelijke aanpassingen komt uit op € 930.000. Omdat de vereniging deze kosten niet volledig kan dragen, is overleg gezocht met de gemeente. De scouting kan € 200.000 voldoen uit eigen middelen. We stellen voor om een bijdrage om niet te verstrekken van 50%, zijnde € 465.000. Deze bijdrage dekken we vanuit de algemene reserve. Dit effect is verwerkt in de doorkijk van het weerstandsvermogen, dat ook is opgenomen in deze nota. Ook met deze bijdrage ten laste van ons weerstandsvermogen, blijven we voldoen aan de afspraken die we hierover met de gemeenteraad gemaakt hebben. Voor de resterende € 265.000 stellen we voor om een renteloze lening te verstrekken (looptijd 25 jaar / 0% rente) en de kosten van deze lening aan de scouting te vergoeden via een structurele subsidie (€ 265.000 / 25 jaar = € 10.600 per jaar). In deze perspectiefnota hebben we de benodigde financiële middelen opgenomen.

### **20. Verruiming meedoenregelingen**

Steeds meer Nederlandse huishoudens kampen met financiële problemen. Op basis van het armoedeonderzoek verruimen we onze meedoenregelingen. De benodigde financiële middelen hiervoor ramen we op € 65.000. Financiële zorgen vormen een belemmering voor re-integratie. We verwachten dat we door verbetering van de armoederegelingen minder inzet op Participatiewet nodig is, waardoor we hier een voordeel verwachten.

### **21. Uitkomsten data-analyse armoede kinderen**

De gemeente Gilze en Rijen neemt als pilotgemeente vanuit Hart van Brabant deel aan het Smart Start dataonderzoek naar (ontwikkel)armoede bij kinderen. Wanneer de data beschikbaar zijn willen we deze nader analyseren en hieruit aanbevelingen doen. We doen dit samen met de doelgroep. Voor dit onderzoek nemen wij nu financiële middelen op.

### **22. Voortzetten project Taalhuis**

In 2022 zijn we gestart met ons lokale taalhuis, waarin onder leiding van een coördinator wordt gewerkt aan beter signaleren en bereiken van kwetsbare inwoners en het versterken van hun basisvaardigheden. Deze aanpak betalen we deels met regionaal ontvangen Rijksmiddelen en deels met lokale middelen. Vanwege corona(maatregelen) heeft de uitvoering vertraging opgelopen. Daarom zijn er ook in 2024 nog lokale middelen nodig. De verwachting is dat er vanaf 2025 meer Rijksmiddelen beschikbaar komen voor dit doel en dat de aanpak verder geborgd wordt bij bestaande partners en binnen bestaande financiering.

### **23. Programmamanager vluchtelingen**

Verschillende vraagstukken rondom vluchtelingen en inburgering vragen een integrale aanpak. Wij pakken deze terugkerende vraagstukken nu op vanuit een tijdelijke crisisorganisatie. We hebben de incidentele middelen verwerkt in deze nota. Deze worden gedekt vanuit de ontvangen Rijksmiddelen. Echter, het is duidelijk dat dit onderwerp geen incidenteel karakter heeft, maar een

structurele taak van de gemeente is / wordt. Daarom willen we komen tot een structurele aanpak en inrichting in onze organisatie. We zetten daarvoor de Rijksmiddelen in die we voor de verschillende opvangprojecten krijgen. De kosten verdelen we op basis van werkelijke inzet van de programmamanager in de gemeenten (Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen).

#### **24. Sociale innovatie Rijen-Zuid**

We ontwikkelen de integrale aanpak voor Rijen-Zuid verder door. Om onze ambitie van samenwerken met, voor en door inwoners mogelijk te maken investeren we in 2023 en 2024 in procesbegeleiding / coördinatie / samen leren én in de voorbereidingen voor een structurele wijkvoorziening (nieuwe locatie Hoofdkwartier) in de geplande nieuwbouw met ingang van 2025. De kosten dekken we uit de ontvangen Rijksmiddelen voor verbetering van de sociale structuur van buurten en wijken.

#### **25. Ombouw communicatiesysteem ondergrondse verzamelcontainers (investering € 125.000)**

In de gemeente Gilze en Rijen staan 159 ondergrondse containers voor restafval. Op deze containers zit een systeem waarmee we op afstand gegevens kunnen uitlezen, zoals vulgraad en aantallen inworpen van restafval. Dit systeem werkt op het systeem 2G en dit systeem zal in 2025 buiten werking worden gesteld. Dit betekent dat de ondergrondse containers omgebouwd moeten worden naar een systeem op minimaal 5G. Meerdere gemeenten in de regio hebben in 2024 te maken met deze ombouw. Het Brabants Afval Team (BAT) neemt het initiatief om hiervoor een regionale aanbesteding te starten. Gilze en Rijen sluit hierbij aan.

Op dit moment gaan we er van uit dat met de ombouw van de ondergrondse containers in Gilze en Rijen een bedrag van € 125.000 gemoeid is. De kapitaallasten zijn verwerkt in deze nota met ingang van 2025, uitgaande van gereed komen investering in 2024. De kapitaallasten worden gedekt vanuit de exploitatie / gesloten circuit afval. Aangezien het een nieuwe investering is, hebben we deze opgenomen in voorliggende nota. We hebben deze nieuwe investering ook verwerkt in het meerjareninvesteringsplan 2023-2027.

#### **26. Toekomstbestendige manier afvalinzameling**

De afgelopen periode heeft een onderzoek plaatsgevonden naar wat de meest toekomstbestendige organisatie is voor de inzameling van huishoudelijk afval in de gemeente Gilze en Rijen. In dit onderzoek zijn drie richtingen uitgewerkt met mogelijkheden voor een toekomstbestendige afvalinzameling in de gemeente Gilze en Rijen. Het college neemt hierover in de tweede helft van juli een besluit. In overleg met de griffie zal op 11 september, tijdens een raadsinformatieavond, een toelichting worden gegeven op het onderzoek. Hierna zal aan de raad een raadsvoorstel worden aangeboden inclusief de financiële details en het effect op de afvalstoffenheffing begroting 2024.

#### **27. Masterplan afkoppelen kern Rijen**

Naar aanleiding van een motie uit juli 2020 over het afkoppelen van regenwater van het gemengd riool, heeft er op 23 januari 2023 een raadsinformatieavond plaatsgevonden over het afkoppelen van hemelwater in Rijen. Er is een "Masterplan Afkoppelen" opgesteld met daarin beschreven diverse scenario's inclusief de te nemen maatregelen. Door beperkte ambtelijk capaciteit is het niet gelukt om nog voor de zomer een raadsvoorstel voor te leggen. In het raadsvoorstel, dat we snel na de zomer verwachten te kunnen presenteren, nemen we de meest recente kengetallen van Stichting Rioned en inflatiecorrectie naar het prijspeil van januari 2023 mee.

De investeringen voor het aanpassen van de riolering (de "natte" component) mogen ten laste worden gebracht van de rioolheffing. De investeringen voor groen en grijs (de "droge" component) moeten worden opgevangen in de reguliere begroting. In het raadsvoorstel waarin het plan voor besluitvorming wordt aangeboden aan uw gemeenteraad, wordt een overzicht gegeven van de totale



kosten en de dekking hiervan in onze begroting. Na besluitvorming in de gemeenteraad, verwerken we dit vervolgens in de begroting 2024.

### 28. Visie toerisme en recreatie

De gemeente Gilze en Rijen werkt al jaren aan het stimuleren van toerisme en recreatie. Er is echter geen visie document op dit onderwerp. Eerder hebben we al een plan van aanpak opgesteld. We willen dit plan graag uitwerken tot een visie recreatie en toerisme en vragen daarom budget aan in deze nota.

### 29. Landstad de Baronie

We vragen budget aan voor het opstarten en uitvoeren van projecten en producten ter bevordering van erfgoed en cultuurhistorie, natuur en water, vrijetijdsbeleving en streekproducten. Hiertoe behoort ook het financieel stimuleren van initiatieven uit de samenleving om de gemeente aantrekkelijker en vitaler te maken, door middel van het kleine projectenfonds. Dit initiatief loopt via Landstad de Baronie.

### 30. Vrijval stelpost indexeringen

Zoals u in de jaarstukken 2022 heeft kunnen lezen hebben we in dat jaar per saldo € 460.000 kunnen laten vrijvallen vanuit de stelpost indexeringen (zie bladzijde 66 toelichting 2). Daarnaast heeft u in de 1e tussentijdse rapportage 2023, bij het overzicht stelpost indexeringen, kunnen lezen dat er op dit moment € 736.000 resteert over 2023. We stellen voor om, gezien de ervaringen in 2022 en 2023, de helft van het huidige restant van de stelpost 2023 (€ 368.000) structureel vrij te laten vallen.

### 31. Aanvullen stelpost indexeringen

In de 1e tussentijdse rapportage 2022 (zie toelichting op bladzijde 23) hebben wij aan de hand van de indexcijfers uit de meicirculaire 2022 de bestaande stelpost indexeringen aangevuld. We gaven toen aan dat voor het jaar 2026 e.v. geen indexering was opgenomen, omdat deze middelen ook niet aan het gemeentefonds waren toegevoegd. Aan de hand van de indexcijfers uit de pas verschenen meicirculaire 2023, hebben we de stelpost opnieuw geactualiseerd. Dit betekent dat we deze stelpost ophogen voor de jaren 2026 en 2027 omdat er voor deze jaren nog geen indexering in de begroting was opgenomen.

### 32. Trendmatige verhoging OZB

Jaarlijks berekenen wij het indexcijfer waarmee wij onze inkomsten aanpassen. Wij doen dit aan de hand van de indexcijfers die in de meicirculaire worden genoemd. Hieronder zetten we de cijfers uit de vorige berekening (meicirculaire 2022) af tegen de actuele cijfers uit de meicirculaire 2023:

	Raming meirc. 2022		Raming meirc. 2023		Aanpassing
<b>2022</b>	5,20 %	werkelijk	5,20 %	werkelijk	0,00 %
<b>2023</b>	2,40 %	prognose	3,00 %	prognose	+ 0,60 %
<b>2024 e.v. jaren</b>	2,40 %	prognose	3,10 %	prognose	+ 0,70 %

De index voor 2022 is vastgesteld conform de prognose, waardoor er geen correctie nodig is voor dat jaar. De index voor 2023 is naar boven bijgesteld met 0,60 % (was 2,40 % wordt 3,00 %). Omdat we het tarief voor 2023 niet meer kunnen aanpassen wordt het tarief voor 2024 daarom gecorrigeerd. Hiermee komt de nieuwe indexering voor 2024 uit op 3,10 % (regulier) + 0,60 % (bijstelling over 2023) = 3,70 %. Voor de jaren ná 2024 gaan we uit van 3,10 % (regulier).

Doordat de nieuwe indexering 2024 (3,70 %) hoger ligt dan wat tot nu toe (meicirculaire 2022) voor het jaar 2024 was opgenomen (2,40 %), leidt dit tot een aanvullende trendmatige indexering van

1,30 % in 2024. Dit betekent een aanvullende OZB opbrengst van structureel € 113.000. Dit is verwerkt in deze nota.

### 33. Strategische capaciteit

De samenleving bevindt zich in voortdurende verandering. Tal van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen dienen zich in snel tempo aan. Als eerste overheid vraagt dit veel van ons. Er is sprake van intensieve transitie, met een lange doorlooptijd. In met name het sociale en fysieke domein. Deze ontwikkelingen raken ook de verhoudingen tussen stad en platteland. Onze gemeente maakt deel uit van de regio Hart van Brabant. Samenhang in regionale ontwikkeling maakt het verschil voor de kwaliteit van wonen, werken, recreëren en leven. Dit vereist tijdige afstemming met regionale partners.

Het vraagt van ons om als volwaardige partner te participeren in de SRBT (Stedelijke Regio Breda-Tilburg) maar ook in ontwikkelingen zoals Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) en stikstofproblematiek. Voor de ambtelijke organisatie betekent dit dat de strategische positie en functie nadrukkelijk dient te worden versterkt, willen we de boot niet missen. We hebben voor deze extra capaciteit € 130.000 structureel opgenomen.

### 34. Centrale huisvesting ABG en bestuurszetel Gilze en Rijen

De gemeenteraad heeft op 13 februari ingestemd met het voornemen om het nieuwe ABG-kantoor op de voormalige hockeyvelden in Gilze en Rijen te realiseren. Ook heeft de raad ingestemd met een voorbereidingskrediet om deze plannen verder uit te werken. In dezelfde raadsvergadering heeft de raad daarnaast besloten om voor de bestuurszetel van Gilze en Rijen scenario 2 verder uit te werken. Ook hier heeft de raad ingestemd met een voorbereidingskrediet op de plannen verder uit te werken. De resultaten hiervan worden in 2024 voorgelegd aan de raad.

Conform onderstaande tabel wordt het bedrag dat we nog niet hebben gedekt binnen de huidige begroting (€ 375.000) meegenomen in deze perspectiefnota 2024. Hierbij gaan we ervan uit dat zowel de centrale ABG huisvesting als de bestuurszetel Gilze en Rijen gereed zijn in het 2e kwartaal van 2026, waardoor de kapitaallasten met ingang van 2027 moeten worden opgevangen in de meerjarenbegroting.

	Scenario 2B (bestuurszetel in nieuwbouw)	Scenario 2A (bestuurszetel in oudbouw)
Totaal bestuurszetel GLR	€ 322.000	€ 518.000
Totaal centrale huisvesting ABG	€ 676.000	€ 676.000
<b>Totaal huisvestingskosten nieuwe situatie</b>	<b>€ 998.000</b>	<b>€ 1.194.000</b>
Dekking door huidige huisvestingslasten	€ 454.000	€ 454.000
Dekking door stelpost huisvesting begroting	€ 365.000	€ 365.000
<b>Bedrag nog te dekken</b>	<b>€ 179.000</b>	<b>€ 375.000</b>

## Meerjareninvesteringsplan (MIP)

Het meerjareninvesteringsplan (MIP) gaat over investeringen die in de toekomst gepland staan. Via het MIP reserveren wij deze middelen alvast in de begroting, zodat tijdens de kredietaanvraag sprake is van financiële dekking. Voor deze punten worden dus nog aparte raadsvoorstellen en -besluiten aan uw raad voorgelegd.

### Nieuwe investeringen

In het meerjareninvesteringsplan (MIP) zijn ook nieuwe investeringen opgenomen. Zoals al eerder aangegeven worden voor deze punten nog aparte raadsvoorstellen en -besluiten aan uw raad voorgelegd, maar regelen we nu al wel de financiële dekking:

1. Vervangen armaturen en masten openbare verlichting (€ 631.000 in 2024);
2. Laatste fase Wildschut/Heuvel/Alphenseweg tot Lochtstraat (€ 880.000 in 2024);
3. Permanente uitbreiding Prinsenboschool (€ 820.000 in 2023);
4. Huisvesting scouting Rijen (€ 730.000 in 2024);
5. Ombouw communicatiesysteem ondergrondse containers 2G naar 5G (€ 125.000 in 2024).

Omdat het nieuwe wensen betreft, worden deze inhoudelijk toegelicht in deze perspectiefnota 2024. De financiële gevolgen en een inhoudelijke toelichting op bovenstaande punten treft u aan bij onderdeel B van deze nota (Effecten wensen en oplossingsrichtingen) bij respectievelijk de punten B4, B7, B8, B19 en B25.

Naast bovenstaande vijf nieuwe investeringen, hebben we in het meerjareninvesteringsplan (MIP) ook de investeringen in buitensportaccommodaties opgenomen. Deze investeringen komen voort uit het sportbeleidsplan "Gilze en Rijen beweegt 2021-2025", dat in maart 2021 is vastgesteld door de gemeenteraad. Met deze investeringen was al rekening gehouden in onze meerjarenbegroting, maar hebben we nu ook in het MIP opgenomen om een totaalbeeld te creëren.

Omschrijving van de investering						Dekking lasten			Afschr. duur
	2023	2024	2025	2026	2027	Stelpost expl.	Reserve	Voorz.	
<b>Programma 1 Veiligheid</b>									
Extra investering bluswatervoorzieningen	-	100.000	-	-	-	100.000	-	-	25
<b>Totaal programma 1</b>	<b>0</b>	<b>100.000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>100.000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<b>Programma 2 Verkeer en vervoer</b>									
Aanleg extra parkeerplaatsen bestaande wijken	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	50.000	-	-	30
Aanp. onduid. verkeerssituat. en optim. verkeersmaatr.	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	100.000	-	-	35
Brug en steiger Water aan de Warande	93.000	-	-	-	-	93.000	-	-	25
Knelpunten openbare verlichting extra uitvoeringskrediet	23.000 (*)	-	-	-	-	23.000	-	-	25
Vervangen armaturen openbare verlichting	-	534.000	-	-	-	-	534.000	-	25
Vervangen masten openbare verlichting	-	97.000	-	-	-	-	97.000	-	50
Verbetermaatregelen vanuit het fietsplan	50.000	100.000	150.000	200.000	-	500.000	-	-	30
Fietsvoorziening Gilze-Riel (Rielsebaan)	-	330.000	-	-	-	330.000	-	-	30
Fietspaden Tilburgsebaan	-	-	66.550	961.900	-	1.028.450	-	-	30
Teruggeven aan natuur door saneren fietspaden Chaamse Fietsallée	-	-	130.000	-	-	130.000	-	-	1
Reconstructie Lange Wagenstraat (Nieuwstraat - Broekakkerweg)	-	50.000	960.000	-	-	1.010.000	-	-	35
Riolering Lange Wagenstraat (vervanging)	-	38.000	630.000	-	-	-	-	668.000	70
Grondexploitatie Nieuwstraat voorbereidingskrediet	40.000	-	-	-	-	-	-	40.000	1
Reconstructie Heuvel-Alphenseweg extra voorbereidingskrediet	40.000 (*)	-	-	-	-	40.000	-	-	1
Reconstructie Nieuwstraat (Bisschop de Vetplein - Lange Wagenstraat)	-	25.000	212.000	-	-	237.000	-	-	35
Riolering Nieuwstraat (vervanging)	-	12.000	145.000	-	-	-	-	157.000	70
Noord-Oost (wegen + groen) t.l.v. exploitatie	179.000	313.000	403.000	-	-	895.000	-	-	35
Noord-Oost (wegen) t.l.v. bestemmingsreserves	239.000	419.000	538.000	-	-	-	1.196.000	-	35
Noord-Oost (groen) t.l.v. bestemmingsreserves	8.000	14.000	18.000	-	-	-	40.000	-	35
Noord-Oost (riolering afkoppelen en klimaatmaatregelen)	601.000	1.053.000	1.354.000	-	-	-	-	3.008.000	1
Aalstraat (wegen + groen)	-	-	17.000	152.000	-	169.000	-	-	35
Aalstraat (riolering vervanging)	-	-	28.000	253.000	-	-	-	281.000	70
Aalstraat (riolering afkoppelen en klimaatmaatregelen)	-	-	90.000	810.000	-	-	-	900.000	1
Aalstraat (deel CP parkdeel))	-	-	25.000	230.000	-	-	255.000	-	1
Wildschut/Heuvel/Alphenseweg tot Lochtstr. (wegen + groen)	-	846.000	-	-	-	846.000	-	-	35
Wildschut/Heuvel/Alphenseweg tot Lochtstr. (riolering vervanging)	-	1.034.000	-	-	-	-	-	1.034.000	70
<b>Totaal programma 2</b>	<b>1.303.000</b>	<b>4.895.000</b>	<b>4.796.550</b>	<b>2.636.900</b>	<b>30.000</b>	<b>5.451.450</b>	<b>2.122.000</b>	<b>6.088.000</b>	

Omschrijving van de investering						Dekking lasten			Afschr. duur
	2023	2024	2025	2026	2027	Stelpost expl.	Reserve	Voorz.	
<b>Programma 4 Onderwijs</b>									
Schoolspeelterrein De Wildschut extra uitvoeringskrediet	50.000 (*)	0	0	-	-	50.000	-	-	20
Permanente uitbreiding Prinsenbossschool	820.000	0	0	-	-	-	-	820.000	30
<b>Totaal programma 4</b>	<b>870.000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>50.000</b>	<b>0</b>	<b>820.000</b>	
<b>Programma 5 Sport, cultuur en recreatie</b>									
VV Gilze: vervangen doelgebieden	19.075	0	0	-	-	-	19.075	-	15
VV Gilze: vervangen verlichting veld 3 + 4	40.000 (*)	0	0	-	-	-	40.000	-	15
VV Gilze: kunstgrasveld 1 vervangen en doelen	0	0	0	-	400.005	-	400.005	-	12
VV Gilze: natuurgrasveld 2 renovatie en doelen	0	0	0	-	83.960	-	83.960	-	15
VV Gilze: kunstgrasveld 3 vervangen en doelen	0	358.861	0	-	-	-	358.861	-	12
VV Gilze: kunstgrasveld 4 vervangen en doelen	0	358.861	0	-	-	-	358.861	-	12
VV Gilze: natuurgrasveld 5 renovatie en doelen	0	0	0	-	81.454	-	81.454	-	15
VV Gilze: verharding, beregening en afrastering	12.725	15.072	15.373	15.681	15.994	-	74.845	-	15
VV Rijen: renovatie natuurgrasveld 1	0	75.994	0	-	-	-	75.994	-	15
VV Rijen: renovatie natuurgrasveld 2	0	67.627	0	-	-	-	67.627	-	15
VV Rijen: renovatie natuurgrasveld 3	0	0	81.312	-	-	-	81.312	-	15
VV Rijen: renovatie natuurgrasveld 4	0	0	22.611	-	-	-	22.611	-	15
VV Rijen: verharding, beregening en afrastering	15.485	18.342	18.709	19.083	19.464	-	91.083	-	15
Spiridon: retoppen Toplaag rondbaan	0	0	253.577	-	-	-	253.577	-	15
Spiridon: verharding, beregening en afrastering	7.784	9.220	9.405	9.593	9.785	-	45.787	-	15
VV Molenschot: verharding, beregening en afrastering	0	5.147	5.250	5.355	5.462	-	21.214	-	15
Skatebaan Rijen extra uitvoeringskrediet	60.000 (*)	-	-	-	-	60.000	-	-	10
Scouting Rijen huisvesting	-	730.000	-	-	-	265.000	465.000	-	25
Stelpost kwaliteitsgroen	137.000	-	-	-	-	137.000	-	-	25
Ecologische verbindingzones onderdeel grondaankopen	250.000	-	-	-	-	250.000	-	-	0
Ecologische verbindingzones onderdeel inrichtingskosten	-	150.000	-	-	-	150.000	-	-	25
Wolfsweidepark	40.000	-	-	-	-	40.000	-	-	25
<b>Totaal programma 5</b>	<b>582.069</b>	<b>1.789.124</b>	<b>406.237</b>	<b>49.712</b>	<b>616.124</b>	<b>902.000</b>	<b>2.541.266</b>	<b>0</b>	

Omschrijving van de investering						Dekking lasten			Afschr. duur
	2023	2024	2025	2026	2027	Stelpost expl.	Reserve	Voorz.	
<b>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</b>									
Ombouw communicatiesysteem ondergrondse verz.containers (2G > 5G)	-	125.000	-	-	-	-	-	125.000	5
<b>Totaal programma 7</b>	<b>0</b>	<b>125.000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>125.000</b>	
<b>Programma 8 VHRCSV</b>									
Extra voorbereidingskrediet project Spoorzone Rijen	1.200.000 (*)	-	-	-	-	-	1.200.000	-	1
Reservering uitvoeringskrediet spoorzone tlv stelpost ruimt. proj.	-	4.195.000	-	-	-	4.195.000	-	-	Div.
Reservering indexering en risico spoorzone tlv stelpost ruimt. Proj.	-	5.000.000	-	-	-	5.000.000	-	-	40
Sportveld Hulten (meenemen in herinrichting-reconstructie)	-	100.000	-	-	-	100.000	-	-	20
Herinrichting Wilhelminaplein	992.770	-	-	-	-	992.770	-	-	35
<b>Totaal programma 8</b>	<b>2.192.770</b>	<b>9.295.000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10.287.770</b>	<b>1.200.000</b>	<b>0</b>	
<b>Programma 9B Overhead</b>									
Resterende stelpost toekomst huisvesting ambtelijke organisatie	-	-	NNB	-	-	NNB	-	-	NNB
<b>Totaal programma 9B</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<b>Totaal</b>	<b>4.947.839</b>	<b>16.204.124</b>	<b>5.202.787</b>	<b>2.686.612</b>	<b>646.124</b>	<b>16.791.220</b>	<b>5.863.266</b>	<b>7.033.000</b>	

## Weerstandsvermogen

### Situatie jaarstukken 2022

Bij de jaarstukken 2022 liet het weerstandsvermogen onderstaand verloop zien:

	<i>Bedragen in € miljoen</i>					
Actuele doorkijk weerstandsvermogen	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve	3,8	4,3	4,3	4,5	3,9	3,9
Risico's algemene dienst met klassen 3-4-5	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
<b>Subtotaal</b>	<b>3,6</b>	<b>4,1</b>	<b>4,1</b>	<b>4,4</b>	<b>3,8</b>	<b>3,8</b>
Algemene reserve GREX	0,0	0,1	3,5	4,0	4,7	5,3
Risico's GREX	-2,8	-2,8	-2,7	-2,7	-2,6	-2,6
<b>Subtotaal</b>	<b>-2,8</b>	<b>-2,7</b>	<b>0,8</b>	<b>1,3</b>	<b>2,1</b>	<b>2,7</b>
<b>Totale weerstandsvermogen harde buffer absoluut</b>	<b>0,8</b>	<b>1,5</b>	<b>4,9</b>	<b>5,7</b>	<b>5,9</b>	<b>6,6</b>
<b>Totale weerstandsvermogen harde buffer relatief</b>	<b>1,3</b>	<b>1,5</b>	<b>2,7</b>	<b>3,1</b>	<b>3,2</b>	<b>3,5</b>
Stille reserves	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Onbenutte belastingcapaciteit	1,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Risico's algemene dienst met klassen 1-2	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,4	-1,4
<b>Totale weerstandsvermogen zachte buffer absoluut</b>	<b>0,9</b>	<b>0,1</b>	<b>0,1</b>	<b>0,1</b>	<b>0,1</b>	<b>0,3</b>
<b>Totale weerstandsvermogen zachte buffer relatief</b>	<b>1,6</b>	<b>1,1</b>	<b>1,1</b>	<b>1,1</b>	<b>1,1</b>	<b>1,2</b>
<b>Totaal weerstandsvermogen absoluut</b>	<b>1,7</b>	<b>1,6</b>	<b>5,0</b>	<b>5,8</b>	<b>6,0</b>	<b>6,8</b>
<b>Totaal weerstandsvermogen relatief</b>	<b>1,37</b>	<b>1,35</b>	<b>2,16</b>	<b>2,37</b>	<b>2,45</b>	<b>2,69</b>

De conclusies waren:

- Het totale relatieve weerstandsvermogen zit alle jaren (2022 t/m 2027) tussen de 1,35 en 2,69. Voor de jaren 2022 en 2023 is sprake van waarderingscijfer C (Voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2027 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 1;
- Het totale relatieve weerstandsvermogen "harde buffer" zit alle jaren (2022 t/m 2027) tussen 1,3 en 3,5. Voor het jaar 2022 is sprake van waarderingscijfer C (Voldoende), voor het jaar 2023 B (ruim voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2027 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 2.

### Situatie 1e turap 2023 - Perspectiefnota 2024

Hieronder treft u de actuele doorkijk van het weerstandsvermogen. Hierin zijn de financiële effecten vanuit de 1e tussentijdse rapportage 2023 én de perspectiefnota 2024 verwerkt (voor zover de punten invloed hebben op het weerstandsvermogen):

<i>Bedragen in € miljoen</i>						
Actuele doorkijk weerstandsvermogen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve	4,7	4,1	4,3	4,5	4,5	4,5
Risico's algemene dienst met klassen 3-4-5	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
<b>Subtotaal</b>	<b>4,5</b>	<b>3,9</b>	<b>4,2</b>	<b>4,4</b>	<b>4,4</b>	<b>4,4</b>
Algemene reserve GREX	0,1	3,5	4,0	4,7	5,3	5,2
Risico's GREX	-2,8	-2,7	-2,7	-2,6	-2,6	-2,5
<b>Subtotaal</b>	<b>-2,7</b>	<b>0,8</b>	<b>1,3</b>	<b>2,1</b>	<b>2,7</b>	<b>2,7</b>
<b>Totale weerstandsvermogen harde buffer absoluut</b>	<b>1,9</b>	<b>4,7</b>	<b>5,5</b>	<b>6,5</b>	<b>7,2</b>	<b>7,1</b>
<b>Totale weerstandsvermogen harde buffer relatief</b>	<b>1,6</b>	<b>2,7</b>	<b>3,0</b>	<b>3,4</b>	<b>3,7</b>	<b>3,8</b>
Stille reserves	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Onbenutte belastingcapaciteit	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Risico's algemene dienst met klassen 1-2	-1,5	-1,5	-1,5	-1,4	-1,4	-1,4
<b>Totale weerstandsvermogen zachte buffer absoluut</b>	<b>0,1</b>	<b>0,1</b>	<b>0,1</b>	<b>0,1</b>	<b>0,3</b>	<b>0,3</b>
<b>Totale weerstandsvermogen zachte buffer relatief</b>	<b>1,1</b>	<b>1,1</b>	<b>1,1</b>	<b>1,1</b>	<b>1,2</b>	<b>1,2</b>
<b>Totaal weerstandsvermogen absoluut</b>	<b>2,0</b>	<b>4,8</b>	<b>5,6</b>	<b>6,6</b>	<b>7,4</b>	<b>7,4</b>
<b>Totaal weerstandsvermogen relatief</b>	<b>1,44</b>	<b>2,11</b>	<b>2,32</b>	<b>2,59</b>	<b>2,84</b>	<b>2,89</b>

De nieuwe conclusies zijn:

- Het totale relatieve weerstandsvermogen zit alle jaren (2023 t/m 2028) tussen de 1,44 en 2,89. Voor het jaar 2023 is sprake van waarderingscijfer B (ruim voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2028 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 1;
- Het totale relatieve weerstandsvermogen "harde buffer" zit alle jaren (2023 t/m 2028) tussen 1,6 en 3,8. Voor het jaar 2023 is sprake van waarderingscijfer B (ruim voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2028 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 2.

We kunnen stellen dat, kijkend naar het einde van de planhorizon, het weerstandsvermogen nu (1e turap 2023 - perspectiefnota 2024) beter is geworden dan ten tijde van de jaarstukken 2022.

Kijkend naar het einde van de planhorizon was bij de jaarstukken 2022 sprake van een absoluut weerstandsvermogen van € 6,8 miljoen (2,69 relatief), waar dit nu bij de 1e turap 2023 - perspectiefnota 2024 € 7,4 miljoen (2,89 relatief) is.

Het absolute weerstandsvermogen is hiermee gestegen met € 0,6 miljoen (0,20 relatief). Hieronder wordt dit op hoofdlijnen verklaard:

- In de perspectiefnota 2024 (punt B5) is aangegeven dat een deel van de bestemmingsreserve openbare verlichting vrij valt ten gunste van de algemene reserve. Dit leidt tot afgerond € 0,25 miljoen voordeel;
- In de perspectiefnota 2024 (punt 19) is aangegeven dat voor de huisvesting van scouting Rijen een bedrag ten laste van de algemene reserve wordt gebracht. Dit leidt tot afgerond € 0,45 miljoen nadeel;
- In de doorkijk van het weerstandsvermogen nemen we ook de resultaten/saldi vanuit de meerjarenbegroting mee voor de jaren 2023 t/m 2025. Deze bedragen verrekenen we later immers met de algemene reserve als jaarrekeningresultaat. De jaren 2026 e.v. nemen we

hierin niet mee, omdat we vinden/verwachten dat voor die jaren extra Rijksmiddelen toegekend gaan worden als gevolg van het "Ravijnjaar" voor gemeenten. Zoals u in onderstaande tabel ziet, wijken de resultaten 2023 t/m 2025 ten tijde van de begroting 2023 af ten opzichte van de situatie nu bij de 1e turap 2023 - perspectiefnota 2024. Dit leidt tot afgerond € 0,6 miljoen voordeel;

Saldi MJB	Begroting 2023	1e turap 2023 - PPN 2024	Vershil
2023	€ 39.000	-€ 123.000	
2024	€ 208.000	€ 117.000	
2025	-€ 598.000	€ 285.000	
<b>Totaal</b>	<b>-€ 351.000</b>	<b>€ 279.000</b>	<b>€ 630.000</b>

- Overige € 0,2 miljoen voordeel.

Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen blijven wij steeds oog houden voor het evenwicht tussen een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting en een gezond weerstandsvermogen.